

№.6/19.04.2024

На вниманието на:

Генерална дирекция по морско дело и рибарство (DG MARE) на ЕК
Министерство на земеделието, храните и горите, Република България
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури, Бургас, България
Министерство на околната среда и водите, България
Министър-председателя на Република Румъния
Министерство на земеделието и развитието на селските райони, Румъния
Министерство на околната среда, водите и горите, Румъния
Национална агенция за рибарство и аквакултури, Румъния

Уважаеми госпожи и господи,

След консултациите, проведени в рамките на работна група на Консултативния съвет за Черно море, беше формулирана следната препоръка, свързана с модернизацията на флота, декарбонизацията и устойчивостта в Черно море. Повтаряме готовността си за допълнителни консултации или участие в изпълнението на препоръките по-долу.

С уважение,
Драгош Бухай
Председател на КСЧМ¹

¹ КСЧМ, Консултативен съвет за Черно море е юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза, създадено на 20.07.2015 г. в съответствие с разпоредбите на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, Делегиран регламент (ЕС) 2017/1575 на Комисията от 23 юни 2017 г. за изменение на Делегиран регламент (ЕС) 2015/242 за определяне на подробни правила относно функционирането на консултативните съвети в рамките на общата политика в областта на рибарството

Препоръка, свързана с модернизацията на флота, декарбонизацията и устойчивостта на риболова в Черно море.

Обща информация

В динамичния пейзаж на управлението на рибарството, Европейският съюз (ЕС) е изправен пред двойното предизвикателство да насърчава икономическия просперитет в своите морски индустрии, като същевременно се занимава с неотложни екологични проблеми. В центъра на това предизвикателство е императивът да се модернизират риболовните флотове, особено в региони като Черно море и в Румъния и България като държави-членки.

Настоящата ситуация разкрива сложна картина: остаряващи плавателни съдове, различна степен на корабно оборудване, и належаща необходимост от ремонт и модернизация на флота. Освен това императивът да се спазват разпоредбите на ЕС и амбициозните екологични цели добавя още едно ниво на сложност към процеса на модернизация, което изправя риболовния сектор пред специфични пречки в усилията му да обнови флотите, да намали въглеродните емисии и да подобри устойчивостта.

Справянето с тези предизвикателства налага многостранен подход. Финансовите ограничения сред собствениците на кораби, недостатъчно разпределените ресурси и различията в разпределението на капацитета между държавите членки допълнително усложняват пътя към модернизиране и декарбонизация на флота. Освен това, уникалните характеристики на Черно море изискват специфични стратегии, които балансират усилията за опазване със социално-икономическите нужди на крайбрежните общности.

ЕС управлява няколко програми за финансиране, насочени към подкрепа на устойчивия риболов и морските дейности. Една такава инициатива е Европейският фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), който предоставя финансова подкрепа на държавите-членки за модернизиране на риболовните флотове, подобряване на пристанищната инфраструктура и прилагане на мерки за намаляване на въглеродните емисии.

В допълнение към програмите за финансиране, Общата политика на ЕС в областта на рибарството (ОПОР) служи като основополагаща правна рамка за управление на рибарството в ЕС. ОПОР набляга на устойчивостта на рибните запаси и икономическата жизнеспособност на риболовната промишленост, като насърчава устойчиви практики, намалява изхвърлянията и смекчава въздействието върху околната среда. Усилията за модернизация и декарбонизация в рамките на риболовните флотове са в съответствие с целите на ОПОР.

В съответствие с по-широки екологични цели, Европейският зелен пакт представлява цялостната стратегия на ЕС за постигане на климатична неутралност до 2050 г. Тази инициатива обхваща политики, насочени към намаляване на емисиите на парникови газове, напредък във възобновяемата енергия и опазване на биологичното разнообразие. Новосъздаденото партньорство за енергиен преход има за цел да ускори прехода към нисковъглеродна и устойчива енергийна система.

Освен това ЕС инвестира в научноизследователски и иновационни проекти за разработване на нови технологии и практики в подкрепа на устойчивия риболов и морските

дейности. Възможностите за финансиране по програми като Horizon Europe улесняват изследванията на енергийно ефективни системи за задвижване, алтернативни горива и екосистемни подходи за управление на рибарството.

GFCM ²чрез SOMFI 2022 ³посочва, че енергията представлява втората най-скъпа категория в риболовните операции след разходите за персонал и възлиза на 21,4%, предлагайки възможности за декарбонизация и намаляване на потреблението на енергия. Същият доклад показва, че Черно море има по-стария риболовен флот в зоната на GFCM, като повече от 59% от корабите са на повече от 25 години. По-конкретно, Румъния и България имат кораби на 25 и 18 години, няколко години над средното за GFCM - 30 години. Независимо от това, този статус може да се превърне в бариера, когато преоборудването на плавателни съдове е насочено към въвеждане на зелени или възобновяеми горива.

Декарбонизацията е тясно свързана с развитието на инфраструктурата в пристанищата и в системата за разпределение на енергия, свързана в Черно море предимно с изкопаеми горива. Решенията за постигане на декарбонизация в риболова също са свързани с риболовните маршрути, използваните уреди и дизайна на кораба.

В периода от 2019 г. до 2023 г. риболовният флот на България демонстрира стабилност в състава си, като се наблюдават колебания в различните сегменти на размера на корабите. Въпреки това, има забележима липса на усилия за обновяване на флота, което води до застаряващ състав на флота. За да се справи с този проблем, България планира да въведе мерки за извеждане от експлоатация на флота в своята нова програма ЕФМДРА, насочена към извеждането от експлоатация на по-стари кораби, които отговарят на специфични критерии.

Румънският риболовен флот е разнообразен и се състои от различни кораби, занимаващи се предимно с дребномащабен риболов. Развитието на флота е от решаващо значение, което налага модернизация на корабите и двигателите за подобряване на горивната ефективност и безопасността, особено на фона на регионални конфликти. Усилията за увеличаване на капацитета и приемане на енергийно ефективни съдове и оборудване са от съществено значение за устойчивата модернизация. Междувременно Националната агенция по рибарство и аквакултури (НАРА) проучва стратегии за декарбонизация, включително замяна на дънното тралиране с пасивни съоръжения и приемане на алтернативни горива. Бъдещите планове на НАРА включват подробен анализ на данни и продължаване на изследванията за придвижване напред в програмата за декарбонизация.

Препоръки

Тази препоръка повтаря [Препоръка № 50/9.11.2023 г.](#), която все още е актуална, и добавя нови предложени мерки:

²Генерална комисия по риболова в Средиземно море

³ <https://www.fao.org/3/cc3370en/cc3370en.pdf>

1. Към държавите-членки ⁴и ЕК ⁵незабавно да отпуснат адекватните финансови ресурси за подкрепа на усилията за модернизиране на флота в Румъния и България. Това трябва да включва безвъзмездни средства, субсидии или нисколихвени заеми, специално насочени към модернизиране на плавателни съдове и оборудване за подобряване на енергийната ефективност и намаляване на въглеродните емисии.
2. Към държавите-членки и ЕК да обмислят увеличаване на бюджета за програми за модернизация на флота за обновяване и ремонт на кораби и подобряване на инфраструктурата на рибарските пристанища, за да се отговори на нуждите на черноморските страни.
3. Към държавите-членки и ЕК да насърчават възприемането на енергийно ефективни технологии и практики в рамките на риболовната индустрия. Това може да включва стимулиране на използването на модерни двигатели, системи за задвижване и оборудване, които допринасят за икономия на гориво и по-ниски емисии.
4. На държавите-членки да предоставят подкрепа за научноизследователски и развойни проекти, насочени към разработване на иновативни технологии за декарбонизиране на риболовни операции, като електрически системи за задвижване, био/зелени горива и алтернативни риболовни уреди. Това трябва да бъде съобразено със специфичните за страната стратегии за декарбонизация.
5. Към държавите членки да улеснят инициативите за изграждане на капацитет и програмите за трансфер на знания, за да гарантират, че рибарите в Румъния и България имат достъп до информация и експертен опит относно устойчиви практики и технологии.
6. Към държавите членки да подкрепят и създадат програми за обучение и семинари, насочени към енергийно ефективни риболовни техники, поддръжка на кораби и използване на възобновяеми енергийни източници в риболовните операции, включително усвояване на нови умения.
7. Към държавите членки да подкрепят всеобхватните усилия за събиране на данни на национално ниво, за да се разберат по-добре моделите на потребление на гориво, ефективността на риболовните съоръжения и въздействието върху околната среда в региона на Черно море в сравнение с други региони.
8. Към държавите членки и ЕС да подкрепят изследователски проекти и пилотни проучвания за оценка на ефективността на различните мерки за декарбонизация и информиране за създаване на политики, основани на доказателства.
9. Към държавите членки да гарантират, че националните политики и програми в областта на рибарството са в съответствие с целите на Европейския зелен пакт и други стратегии на ЕС, свързани с действията в областта на климата, опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на рибарството и са ясно интегрирани в по-широките стратегии на държавите членки.

Тези препоръки, които вече са на вниманието на Европейската комисия (ЕК) и държавите-членки (ДЧ) и се предлага да бъдат разгледани чрез различни възможности за финансиране, ще дадат осезаеми резултати само ако две ключови условия са изпълнени едновременно:

⁴ ДЧ – държава членка

⁵ ЕК – Европейска комисия

- Предоставената подкрепа трябва да бъде интегрирана в по-широката стратегия, приоритети и планове за развитие на държавите членки, като се гарантира пълно съответствие с други сектори, участващи в усилията за декарбонизация. Наложително е помощта да допълва съществуващите инициативи и да допринася за съгласуван подход за постигане на целите за устойчивост.
- Финансовата, технологичната помощ и помощта и безвъзмездните средства за изграждане на капацитет следва да се разпределят при внимателно отчитане на опита и резултатите на заинтересованите страни (включително власти, риболовния сектор и организации) при оползотворяването на такива възможности. Това гарантира, че секторът притежава необходимите способности за ефективно прилагане на предложените мерки, превръщайки подкрепата в осезаеми действия на терен.